Εργά και Ημέραι

ΠΩΣ ΘΑ ΣΩΘΟΥΜΕ

Ἡ ἀρρώστεια μας, ὅσο κι ἂν χαραχτηρίζεται γι' ἀγιάτρευτη, δὲ μπορεῖ, θἄχει καὶ τὸ γιατρικό της, ἐξὸν πιά κι ἂν εἶναι γραφτὸ ἡ πατρίδα μας νὰ πάει κατὰ διαόλου ἀπὸ τοὺς δυὸ μεγάλους ὀχτρούς της, ποὺ τῆς κατατρῶνε μέρα νύχτα τὶς σάρκες της: Ἀπὸ τὸν Δασκαλισμὸ κι ἀπὸ τὸ Ρουσφέτι.

Μὰ δὲν τὸ πιστεύω. Ἕνας τόπος δὲν σβήνει' ἔτσι, φτάνει νἄχει μοναχὰ πέντε δέκ' ἀνθρώπους μὲ γερὸ μυαλὸ καὶ μὲ πατριωτικὴ παληκαριά, μέσα σὲ μιλιούνια ρουσφετιλήδων κι ἀνεμοκυνηγῶν.

Αὐτοὺς τοὺς δέκα δὲν εὐτυχήσαμε ἀκόμα νὰ τοὺς δοῦμε, οὔτε νὰ τοὺς ἀκούσουμε. Ἴσως νὰ ὑπάρχουνε. Μὰ ἀκόμα δὲ φανήκανε. Κ' εἶναι τὸ ἴδιο σὰ νὰ μὴν ὑπάρχουνε, ἀφοῦ οὔτε φανήκανε, γιὰ νὰ τοὺς δοῦμε, οὔτε μιλήσανε, γιὰ νὰ τοὺς ἀκούσουμε.

Κεῖνο ποὺ εἴδαμε μοναχὰ καὶ κεῖνο ποὺ ἀκούσαμε, εἶναι ἡ Γεωργικὴ ἑταιρία καὶ τὰ λόγια τοῦ Γεν. Γραμματέα της, τοῦ κ. Βαμπᾶ.

Δὲν τὸ κρύβουμε, πὼς πολλὲς ἐλπίδες μᾶς ἔδωσε ἡ Γενικὴ Συνέλευση τῆς Ἑταιρίας ποὔγινε τὴν περασμένη Κυριακὴ τἀπομεσήμερο, καὶ πὼς πολὺ ἐνθουσιαστήκαμε μὲ τὰ λόγια ποὔπε ὁ κ. Βαμπᾶς καὶ περισσότερο, μὲ τὰ νούμερα ποὺ μᾶς κατάστρωσε.

Ἡ ἑταιρία αὐτὴ ἔχει ζωὴ μέσα της κι ὁ σκοπός της εἶναι ἐθνικώτατος. Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ νοιώσουμε καλὰ οἱ Ρωμιοί. Αὐτὸ φαίνεται, πὼς τὄνοιωσε ὁ Βασιλιᾶς μας καὶ νὰ ὁ λόγος ποὺ προέδρεψε στὴ Γεν. Συνέλευση τῆς ἑταιρίας, ἐνῷ σὰν ἄνοιξε ἡ Βουλὴ οὔτε πάτησε καθόλου.

* *
*

Παρηγοριὰ μεγάλη αὐτό, ὁ Βασιλιᾶς μας νὰ προεδρεύει, ποὺ θὰ πεῖ νὰ γίνεται ἀρχηγὸς τῆς Γεωργικῆς μας ἀναμόρφωσης. Ἕνας στρατηγὸς στὰ παλιὰ τὰ χρόνια, ὁ Θεμιστοκλῆς, εἶπε στοὺς Ἀθηναίους πὼς τὰ ξύλινα τείχη θὰ τοὺς σώσουνε ἀπὸ τὸν ὀχτρό, καὶ τοὺς ἔδειξε τἀραγμένα στὸν Πειραιᾶ καράβια. Ὁ Βασιλιᾶς μας σήμερις μᾶς δείχνει τἀλέτρι καὶ μᾶς φωνάζει πὼς μ' αὐτὸ θὰ σωθοῦμε ἀπὸ τὸν ὀχτρό, ποὺ μᾶς πολεμάει σήμερα κι ἀπόξω κι ἀπὸ μέσα.

Γιατὶ χάθηκε καὶ χάνεται πᾶσα μέρα αὐτὸς ὁ τόπος: Γιατί κατοικιέται ἀπὸ τεμπελχανάδες, γιατὶ ριχτήκαμε ὅλοι στὶς εὔκολες δουλιές. Καλαμαράδες, ρήτορες, θεσιθῆρες. Ἄφησε πιὰ τὸν πατριωτισμό, γιατὶ αὐτόνε ὅλοι τὸν ἐπαγγελόμαστε, ἀφοῦ δὲν κοστίζει τίποτα κι ἀφοῦ οὔτ' ἐπιτήδευμα δὲν πληρώνουμε γιὰ τέτια δουλιά.

Γεωργία καὶ κτηνοτροφία, οὔτε νὰ τὶς ἀκούσουμε. Ὁ γεωργὸς ὀνειρεύεται νὰ κάνει τὸ παιδί του γιατρὸ κι ὁ γουρουνᾶς δάσκαλο. Μὰ κ' οἱ δυό τους, καθὼς καὶ κάθε ἄλλος ἐργατικός, μπορεῖ νὰ πέσει νὰ σὲ προσκυνήσει, σὰ Θεό, ἂν τοῦ πεῖς πῶς ἔχεις τὰ μέσα νὰ τοῦ κάνεις τὸ γιόκα του δημόσιο ὑπάλληλο. Νὰ τὸν ὀνειρευτεῖ μάλιστα καμιὰ μέρα καὶ βουλευτή, ποιὸς τὸν πιάνει· μπορεῖ καὶ νὰ κρεπάρει ἀπὸ τὴ χαρά του.

* *
*

Κι ὅμως τὸ ξαναγύρισμα ἑκατὸ χρόνια πίσω, στὶς τίμιες ἐργασίες τῶν γονιῶ μας, εἶναι τὸ γιατρικὸ ποὺ θὰ μᾶς σώσει. Ὁ τόπος αὐτὸς γιὰ νὰ πάει μπροστά, γιὰ νὰ ζήσει, ἀνάγκη νὰ ὀργωθεῖ πέρα πέρα. Μὲ τἀλέτρι θὰ βγοῦνε οἱ κακές μας συνήθειες καὶ τἀλέτρι θὰ σκορπίσει ἐδῶ μέσα τὴ ζωὴ ποὺ μᾶς λείπει σήμερα.

Ἄφησε πιὰ τὸ ζήτημα τὸ χρηματικό. Κάθε καινούρια κυψέλη, εἶπε ὁ κ. Βαμπᾶς, ποὔφερε ἡ ἑταιρία ἀπὸ τὴν Ἑλβετία, ἔδωσε 25 ὀκάδες μέλι, μιὰ μάλιστα στὴν Γεωπονικὴ σχολὴ ἔδωσε 40 ὀκάδες, ἐνῶ οἱ παλιὲς κυψέλες δίνουν 1 1/2 – 3 ὀκάδες. Ἀπ' αὐτὸ μοναχὰ μπορεῖτε νὰ καταλάβετε πόσος παρᾶς ἔχει νὰ μαζωχτεῖ στὴ χώρα μας, ἂν πέσουμε μὲ τὰ μοῦτρα στὴν καλυτέρευση τῶν φυσικῶν προϊόντων μας, κι ἂν στείλουμε σταυνάθεμα ὑπαλληλίες, βουλευτηλίκια καὶ κάθε ἄλλη τεμπελοδουλιά.

Στὸ χέρι τοῦ Βασιλιᾶ μας εἶναι κι αὐτό. Ὅπως προεδρεύει στὴ Γεωργικὴ ἑταιρία, κι ὅπως ἔδωσε ἀπὸ τὸ ταμεῖο του 30 χιλιάδες δραχμὲς γιὰ τὴν καλυτέρευση τῆς Γεωργίας, ἔτσι νἆς δώσει καὶ τὴν πιὸ διαλεχτὴ κοινωνικὴ θέση στοὺς κτηνοτρόφους καὶ στοὺς γεωργούς, δίνοντας ἀκόμα καὶ παράσημο σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ δουλέψει γιὰ νὰ βγάλει τὸ καλύτερο καὶ περσότερο στάρι, τὸ ἐκλεχτότερο μέλι, τὰ παχύτερ' ἀρνιὰ καὶ τὰ γερότερα μουλάρια.

Νὰ γίνουμε ἔθνος γεωργικό, δὲν θὰ τὄχουμε καθόλου χάσιμο, οὔτε ντροπή μας θἆναι. Μπόερ θὰ πεῖ γεωργός, κ' οἱ Μπόερς κάνανε μιὰ κοντζὰμ Ἀγγλία νὰ τοὺς καλοσυλλογιστεῖ.

* *
*

Τὴν σημειωσούλα μας αὐτὴ—δὲ βαστοῦμε, θὰ τήνε κλείσουμε μὲ μιὰ παρατήρηση: Θὰ μᾶς ἐνθουσίαζε περισσότερο ἡ Γεωργικὴ ἑταιρία ἂν διευθυνότανε ἀπὸ ε ἰ δ ι κ ο ὺ ς ἀνθρώπους.

Πρόεδρος ἡ Λ. Μ. Πολὺ καλά. Οὔτε μποροῦσε νὰ βρεθεῖ καταλληλότερος πρόεδρος, ὄχι μοναχὰ — καθὼς τὸ εἴπαμε καὶ παραπάνω—γιατὶ ἀρχηγὸς σὲ μιὰ τέτια ἐθνικὴ ἀναμόρφωση ἔπρεπε νἆναι ὁ Βασιλιᾶς μας, ἀλλ' ἀκόμα καὶ γιατὶ ὁ Βασιλιᾶς μας ἐνδιαφέρεται πραγματικὰ γιὰ τὴν καλυτέρευση τῆς Γεωργίας μας καὶ τῆς κτηνοτροφίας μας—κι ἀπόδειξη τρανὴ τὸ Τατόϊ καὶ τἄλλα κτήματά του.

Γεν. Γραμματέας ὁ κ. Βαμπᾶς. Κι αὐτὸς καλός, ὄχι γιατὶ ἔχει καμιὰ εἰδικότητα, ἀλλὰ γιατὶ τἀπόδειξε πὼς πῆρε τὸ ζήτημα μὲ τὴν καρδιά του καὶ καταφέρνει τὴ δουλιὰ περίφημα.

Ὁ κ. Θεοτόκης ὅμως καὶ τόσοι ἄλλοι ἀκόμα κύριοι, τί δουλιὰ ἔχουνε κεῖ μέσα; Χαθήκανε πέντε δέκα εἰδικοὶ ἄνθρωποι νὰ μποῦνε στὸ Συμβούλιο τῆς ἑταιρίας;

Εὐτυχῶς ἔχουμε καὶ γεωργοὺς ἐπιστήμονες καὶ κτηνοτρόφους καὶ δενδροκόμους καὶ μελισσοκόμους κλπ. Γιατὶ νὰ μὴ τοὺς χρησιμοποιοῦνε;

Ὁ κ. Θεοτόκης ἂς κοιτάξει τὸ κόμμα του κι ὁ κ. Α ἢ Β τἀμάξια του ἢ τὸ σιδέρωμα τοῦ μουστακιοῦ του. Ἡ Γεωργικὴ ἑταιρία γιὰ νὰ πάει μπροστὰ ζητάει τοὺς ἀνθρώπους της.

Ν. ΚΙΓΚΙΝΑΤΟΣ

Οἱ Γάλλοι στὰ 1800 εἴτανε 27,300,000, ἐνῶ ὁ πληθυσμὸς ὅλης τῆς Ἑβρώπης εἴτανε 175,000,000. Στὰ 1900 ὅμως ἡ Γαλλία εἶχε 39,000,000 κατοίκους, κι ἡ Ἑβρώπη ὅλη 400,000,000. Ποὺ θὰ πεῖ πὼς στὰ 1800 σὲ κάθε χίλιους Ἑβρωπαίους εἴχαμε 156 Γάλλους, καὶ στὰ 1900 σὲ κάθε χίλιους Ἑβρωπαίους δὲν εἴχαμε παρὰ 97 Γάλλους. Κρίμας. Τὰ ἴδια παθαίνουμε καὶ θὰ ξακολουθοῦμε παθαίνοντας κ' ἐμεῖς.

Κάποιος εἶπε, ὅτι ἡ προῖκα εἶναι τὸ στολίδι τοῦ γάμου. Κ' ἐγὼ θαρρῶ πὼς ὁ γάμος εἶναι . . . ἀφορμὴ γιὰ τὴν προῖκα.

Κάπου εἶδα, πὼς ἡ γυναῖκα εἶναι ὄργανο γιὰ διασκέδαση. Μὲ τὴ διαφορά, θαρρῶ, ποὺ τὶς περισσότερες φορὲς σὲ παίζει, ἀντὶ νὰ τὸ παίζεις.

Ἀπὸ τὸ Ρωμαϊκο Λεξικό:
Εὐθύνη: Πρᾶμα, ποὺ οὔτε ζητιέται οὔτε δώνεται.
Ταμεῖο: Λέξη... κενή.
Κάλπη: Περίεργο ζῶο· τρώει μολύβι καὶ βγάζει... τενεκέδες.

Μηδ' ὅπως νὰ τὰ κάναμε νὰ βγοῦνε σὲ καλό μας.
Κ' εἶπε λοιπὸν πὼς ἔπρεπε σὲ σένα νὰ τὰ ποῦμε,
Κι' ὄχι νὰ σοῦ τὰ κρύψωμε. Κ' ἡ γνώμη του νικάει.
Καὶ τώρα ὁ κλῆρος μοῦπεσε καὶ μὲ καταδικάζει,
Ἐμένα τὸν κακόμοιρο, τέτοιο καλὸ νὰ λάβω.
Δίχως νὰ θέλω ἔρχομαι καὶ δίχως νὰ τὸ θέλῃς,
Γιατὶ κανεὶς δὲν ἀγαπᾷ κακὸν ἀγγελιοφόρο!

Κορυφαῖος (κουνῶντας τὸ κεφάλι)

Ὦ βασιλιᾶ, ὅσο σκέφτομαι κι' ὅσο τὸ συλλογιοῦμαι,
Αὐτὸ σὰν ἔργο θεϊκὸ μοῦ φαίνεται πῶς εἶναι.

Κρέων (ξεσπάει)

Πάψε, καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτὰ μὴ μὲ παραφουσκώνῃς,
Μήπως σὲ ποῦνε κι' ἄμυαλο, κι' ὄχι μονάχα γέρο!
Γιατὶ δὲν ὑποφέρνονται αὐτὰ ποῦ τώρα λέγεις,
Πῶς οἱ θεοὶ φροντίζουνε γι' αὐτὸν τὸν πεθαμένο.
Μήπως λοιπὸν τιμῶντας τον βέβαια σὰν εὐεργέτη,
Τὸν ἔκρυψαν, τὸν ἴδιο αὐτόν, ὁποῦρθε γιὰ νὰ κάψῃ
Καὶ τοὺς πολύστυλους ναοὺς καὶ τ' ἀφιερώματά τους,
Νὰ καταστρέψῃ αὐτὴν τὴ γῆ, νὰ ῥίξῃ αὐτοὺς τοὺς νόμους;
Ἢ μήπως βλέπεις τοὺς κακοὺς οἱ θεοὶ νὰ τοὺς τιμοῦνε;
Αὐτὸ δὲ γίνηκε ποτέ. Μὰ μερικοὶ πολῖτες
Ἀπὸ καιρὸ μουρμούριζαν κρυφὰ κρυφὰ γιὰ μένα,
Κουνῶντας καὶ τὴν κεφαλή· τὸν τράχηλο δὲν εἶχαν
Σωστὰ ἀπὸ κάτω ἀπ' τὸ ζυγό, κ' ἐμέ, δὲ μ' ἀγαποῦσαν.
Αὐτοὶ λοιπὸν ἐπλήρωσαν αὐτούς, γιὰ νὰ τὸ κάμουν.
Γιατὶ κανένα νόμιμο κακὸ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους
Δὲ βγῆκε. σὰν τὰ χρήματα. Αὐτὰ καὶ πολιτεῖες
Χαλνοῦν αὐτὰ ἀπ' τὰ σπίτια τους διώχνουνε τοὺς πολῖτες.
Αὐτὰ τὶς τίμιες τὶς ψυχὲς μαθαίνουν καὶ γελοῦνε
Στ' ἀχρεῖα γιὰ νὰ στρέφωνται. καὶ δείχνουν στοὺς ἀνθρώπους
Νἄχουνε χίλιες πονηριές, κάθε λογῆς ἀσέβεια.
Ἀλλ' ὅσοι τὄκαμαν αὐτό, ἐκεῖνοι οἱ πουλημένοι,
Πρέπει σκληρὰ νὰ παιδευτοῦν σὰν ἔρθῃ κ' ὁ καιρός τους.

(Στὸ Φύλακα)

Ἀλλ' ἂν τὸ Δία σέβουμαι, κι' αὐτὸ καλὰ νὰ ξέρῃς
Καὶ μ' ὅρκο σοῦ τὸ λέω ἐδῶ, μπρὸς στὰ δικά μου μάτια
Ἂν δὲν τὸν φανερώσετε τοῦ τάφου τὸν ἐργάτη,
Δὲ θὰ σᾶς ὀτάσῃ ὁ θάνατος μόνος γιὰ παιδεμό σας·
Θὰ σᾶς κρεμάσω ζωντανοὺς νὰ σᾶς ξομολογήσω.
Κ' ἔτσι λοιπὸν θὰ μάθετε σὰν ἀπὸ ποῦ συρέει
Ν' ἁρπάζετε τὸ κέρδος σας, καὶ νὰ μὴν ἀγαπᾶτε
Διάφορο νὰ γυρεύετε μέσ' ἀπὸ κάθε πρᾶμα.
Γιατὶ ὅσοι πάντα κυνηγοῦν ἀχρεῖα νὰ κερδίζουν,
Λίγοι γλυτώνουν, στοὺς πολλοὺς δὲ βγαίνει σὲ καλό τους.

Φύλαξ

Μπορῶ κ' ἐγὼ κάτι νὰ πῶ; ἢ κάλλια νὰ τοῦ δίνω;

Κρέων

Δὲ βλέπεις πῶς σιχαίνομαι τὸν κάθε σου τὸ λόγο;

Φύλαξ

Μόνο τ' αὐτιά σου, βασιλιᾶ, ἢ τὴν ψυχή σου ἀγγίζει;

Κρέων

Καὶ πῶς τολμᾶς νὰ φλυαρῆς ἐσὺ γιὰ τὸ θυμό μου;

Φύλαξ

Ὁ φταίχτης τὴν ψυχὴ λυπᾷ κ' ἐγὼ μόνο τ' αὐτιά σου.

Κρέων

Ποτέ μου δὲν ἀπάντησα μιὰ τέτοια φλυαρία!

Φύλαξ

Ὅμως ἐγὼ δὲν τὄκαμα!

Κρέων

Ἐσύ, καταραμένε,
Ἐσύ, ποὺ γιὰ τὰ χρήματα πούλησες τὴν ψυχή σου!